

Op blz. 27 schrijven Blok en De Glopper dat het allemaal gaat om taalvaardigheden die zo centraal staan in het leven dat ze functioneel geheten kunnen worden, wat een magere basis is om doelstellingen te genereren maar toch voldoende om een gericht onderzoek naar de behoeften van jonge volwassen afgestudeerden op te baseren.

De verdere afwikkeling van het onderzoek en de resultaten vindt u in het werkje, dat overigens iets te droog geschreven is om als vlotte lectuur gelezen te worden. Ook inhoudelijk is het sober-wetenschappelijk gehouden zodat het vooral de kleine kring van normaal-functionele vorsers zal aanspreken. Wat wél boeiend is voor alle moedertaaldocenten is de lijst met taalsituaties (lees-, schrijf- en mondelinge situaties) waarmee mensen in aanraking komen. Zeker voor leerlingen uit de richtingen die rechtstreeks uitgeven op beroepsleven kan hieruit een leerprogramma gedistilleerd worden.

En aangezien men in het rijksonderwijs toch al gewoon is voor zijn leerplannen te betalen ...

Walter De Hert, Verbondstraat 90, 2000 Antwerpen

Argumenteren.

F.H. van Eemeren, R. Grootendorst en T. Kruiger, Argumenteren, Uitg. Wolters-Noordhoff, Groningen, 1984 (24 gld.)

Wanneer we er enkele handboekenreeksen op na slaan, dan zien we dat 'argumenteren' meestal alleen maar aan bod komt in de delen voor het laatste jaar. Onder de titel 'Redekunst' treft men dan een analyse aan van een aantal beroemde redevoeringen (Cicero, Shakespeare, Multatuli, ...) meestal gevolgd door een lijstje van drog- en andere redeneringen. Dat argumenteren ook buiten de literatuur een belangrijke vaardigheid is, blijkt enkel maar uit raadgevingen als "zorg voor een logische samenhang ; verklaar en argumenteer logisch ; ondersteun je mening met duidelijke argumenten ; ..." Hoe dat concreet moet gebeuren, lijkt een uitgemaakte zaak.

De laatste jaren is er echter een duidelijke hernieuwde aandacht waar te nemen voor de oude retorica. Men is namelijk op zoek gegaan naar manieren om de verworvenheden van de retorica (en logica) directer bruikbaar en hanteerbaar te maken voor het huidige taalbeheersingsonderwijs. Dit leidde tot een aantal publicaties waarin onder de noemer 'Argumentatieleer' een boeiend huwelijk tot stand kwam tussen de 'taalwetenschap' (vnl. pragmatiek en semantiek) en de 'retorica'.

In 'Argumenteren' proberen van Eemeren e.a. een overzicht te geven van een aantal elementaire inzichten uit de argumentatieleer. Zij besteden hierbij achtereenvolgens aandacht aan het onderkennen van punten van onenigheid, het interpreteren van een betoog, het ontleden van de argumentatiestructuur, het herkennen van drogredenen, het beoordelen van argumentaties en het opzetten van een betoog.

Je zou dit boek kunnen beschouwen als een soort vereenvoudigde versie van het eerder verschenen boek 'Argumentatieleer 1. Het analyseren van een betoog.' door dezelfde auteurs (hftsn. 1-2-8-9-10-11).

Prettig is vooral dat elk hoofdstuk ingeleid wordt met de bespreking van een cartoon of stripfragment om zo een nieuw aspect van de argumentatieleer praktisch toe te lichten. De auteurs maken er trouwens een punt van om op zoveel mogelijk plaatsen de theorie te verduidelijken met allerlei voorbeelden (meestal ongewijzigde fragmenten uit tijdschriftartikels, waaronder zelfs enkele uit het Vlaamse tijdschrift Humo). De theorie van de argumentatieleer is immers omwille van haar abstract en uitgebreid begrippenapparaat niet zo eenvoudig. Ondanks de beknoptheid waarmee de auteurs deze theorie presenteren, slagen ze erin duidelijk te blijven, voornamelijk dankzij een door-dachte selectie van begrippen waarbij de nadruk telkens ligt op het praktische nut en de directe toepassing. De reeksen oefeningen op het einde van elk hoofdstuk zijn hiervan een duidelijke illustratie : o.a. oefeningen die er op gericht zijn uitgangspunten van redeneringen te herkennen en te expliciteren ; achterhalen van indicatoren van argumentaties ; basis van een meningsverschil aanduiden ; ...

Hierdoor krijgt het argumenteren (en het reflecteren hierover) een directe plaats in het dagdagelijkse taalgebeuren, waar iedereen onmiddellijk mee geconfronteerd wordt. Of het nu gaat over het standpunt van de regering over de rakettenkwestie of de idee van de verkoper bij het kiezen van een nieuwe jurk, in beide gevallen wordt er

impliciet en/of expliciet geargumenteed. Het is dan ook belangrijk voor onze leerlingen te weten wat argumenteren precies inhoudt.

Dit boekje toont volgens ons heel goed aan dat vanuit deze herbronning heel wat nieuwe perspectieven ontstaan voor het taalvaardigheidsonderwijs. Goed kunnen argumenteren is dus wel heel wat meer dan het lezen van beroemde redevoeringen.

Welnu dan, mijne heren Hoofden van Banten-Kidoel, laat ons verheugd zijn dat onze Afdeling zo verachtd en zo arm is. Wij hebben iets schoons te doen. De grond is vruchtbaar genoeg.'

Luuk Van Waes.